

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserven

 Eda kommun	Styrdokument	
	Dokumenttyp	Riktlinjer
	Beslutad av	Kommunfullmäktige 2013-12-18 § 195
	Dokumentansvarig	Kommunchefen
	Reviderad av	–

Innehållsförteckning

God ekonomisk hushållning.....	4
Resultatutjämningsreserven (RUR).....	5
Riktlinjer för hantering av resultatutjämningsreserven (RUR).....	7
Reservering till RUR.....	7
Storlek på RUR.....	8
Disponering av RUR.....	8

God ekonomisk hushållning

Ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomin både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Om kostnaderna i ett längre perspektiv överstiger intäkterna innebär det att kommande generationer får betala för denna överkonsumtion. Ur ett finansiellt perspektiv innebär detta bland annat att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar, dvs ingen generation skall behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Kommunen skall ange tydliga mål för den egna finansiella utvecklingen och ställningen.

Kommunfullmäktige skall anvisa medel för driftbudgeten genom att anslå ett nettobelopp för kommunstyrelsen där samtliga kostnader och intäkter skall ingå. Kommunstyrelsen tilldelar ram till förvaltningen fördelat på respektive verksamhetsområde, detta anslag utgör den yttersta restriktionen för verksamheterna. Omdisponering av anslag under löpande budgetår mellan de olika verksamhetsområdena beslutas av kommunstyrelsen, såvida de inte föranleds av större förändringar i verksamheternas inriktning då frågan skall behandlas och beslutas av kommunfullmäktige.

Uppföljning av verksamheternas ekonomi presenteras månadsvis. En utförligare prognos lämnas efter april månad samt vid delårsbokslut i augusti. Om det vid räkenskapsårets slut visar sig att kostnaderna överstiger intäkterna skall det negativa resultatet regleras och det redovisade egna kapitalet enligt balansräkningen återställas under de närmaste tre åren. Endast vid synnerliga skäl kan fullmäktige besluta att sådan reglering inte skall göras.

Fullmäktige har också fastställt vissa finansiella mål för kommunen:

- Verksamheternas nettokostnader inklusive avskrivningar inte ska överstiga 97,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Långsiktigt är ambitionen att de inte ska överstiga 95 %.
- Resultatnivån ska inte vara lägre än 1,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Utöver detta har kommunen också en målsättning att den totala låneskulden inte ska öka, dvs kommunens investeringar ska finansieras med egna medel.

Via kommunfullmäktiges övergripande mål och däribland de finansiella målen, principerna för budgetprocess och uppföljning samt hantering av över-/underskott styrs Eda kommun i syfte att uppfylla kraven på god ekonomisk hushållning.

Resultatutjämningsreserven (RUR)

Syftet med lagstiftningen är att ge kommuner möjlighet att under vissa angivna förutsättningar reservera medel i RUR för att kunna täcka underskott vid senare tillfälle. Syftet med RUR är således att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd för att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna. Ska en kommun ha en RUR måste fullmäktige, i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning, ange hur reserven ska hanteras.

Med RUR kan kommunen vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt måste byggas upp igen. Avsikten med RUR är således inte att göra det möjligt att skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, dvs. inte hämma åtgärder som är viktiga ur effektivitetssynpunkt. RUR ska heller inte användas för att göra kortsiktiga förändringar av skattesatsen.

Kommunen kan vid behov specificera sitt generella syfte med RUR utöver vad lagstiftningen anger kan man ange detta som ett ”lokalt syfte med RUR”. Ett sätt att beskriva detta kan vara att reserverna ska kunna användas i en balanskravsutredning när en svag utveckling av skatteunderlaget gör att man redovisar ett negativt resultat efter balanskravsjusteringar. Man bör ställa sig frågor om man ser några fördelar med att använda RUR i ekonomistyrningen, om det finns någon anledning att sätta upp högre krav än de angivna miniminivåerna för när reserveringar ska tillåtas samt i vilka situationer disponeringar från RUR får respektive inte får göras.

Reservering till RUR får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger:

- 1 % av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
- 2 % av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om kommunen har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Lagen ställer alltså upp ett minimikrav för reservering. Dock bör man göra en bedömning över vad som är ett rimligt resultatkrav för att till exempel klara framtida reinvesteringar utan att ta upp nya lån, och väga in andra viktiga faktorer vid bedömning av resultatkravet. Detta kan göras i en s.k. ”lokal tillämpning”. Här bör man beskriva under vilka förutsättningar man avser att göra reserveringar till RUR. Man kan strikt följa lagstiftningens miniminivåer (en- respektive tvåprocentsregeln), men det kan också vara så att man utifrån sina finansiella mål sätter upp högre gränsvärden.

Riktlinjerna bör också ange hur stor reserven högst får vara. Ett tak kan t.ex. formuleras som en andel av skatteintäkter och generella bidrag. Dessutom bör beslut om kommande års reservering fattas i samband med budgetbeslutet. I samband med bokslut fastställs den verkliga reserveringen.

Man bör även beskriva när kommunen kan tillåta sig disponera tidigare reserverade medel. I praktiken är det, både på förhand och i efterhand, svårt att definiera hur en konjunkturcykel ser ut, hur omfattande den är och att slå fast hur en utjämning av konjunkturen ska gå till. Ett sätt att mera strikt definiera detta kan vara att tillämpa propositionens exempel, dvs att gå direkt på utvecklingen av det underliggande skatteunderlaget. En prognos av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, kan användas som ett riktvärde för när uttag ska få göras ur RUR. Enligt propositionen bör en disponering budgeteras om prognosen under budgetarbetet understiger det tioåriga genomsnittet (och man har för avsikt att disponera RUR). Av tabell 1, baserad på SKLs prognos från 2013-10-10, framgår vilka år som RUR enligt dessa kriterier skulle kunna tas i anspråk, dvs när differensen är negativ.

Tabell 1	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Snitt 10 år	4,6	4,6	4,2	3,9	3,8	3,8	3,9	3,9	4,0	4,1
Årlig	5,3	1,6	2,8	4,4	4,1	3,7	3,3	4,6	5,6	5,0
Differens	0,7	-3,0	-1,4	0,5	0,2	-0,1	-0,6	0,7	1,6	0,9

En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka negativt resultat, dvs så mycket som krävs för att komma upp till noll. Detta gäller såväl i budgeten som i årsredovisningen. Två kriterier ska alltså vara uppfyllda:

1. Förändringen av årets underliggande skatteunderlag ska understiga den genomsnittliga.
2. Balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat (eller så långt som reserven räcker).

Eftersom man aldrig vet hur lång en lågkonjunktur blir kan det vara lämpligt att i vissa fall spara en del av reserven till kommande år. På så sätt kan man mellan åren arbeta med olika kombinationer av åtgärder i verksamheten och disponering av RUR. En sådan lokal regel kan vara att x till y procent av reserven får tas i anspråk det första året, resten nästkommande år.

Besluten om att reservera till respektive använda medel från RUR bör i första hand fattas i samband med besluten om budgeten. Det är därför rimligt att i budgeten presentera en ”balanskravsutredning” som tydligt anger de justeringsposter som utifrån budgetförutsättningarna är aktuella, liksom de olika summeringsnivåerna. Därigenom blir det lätt att löpande följa utvecklingen. Besluten kan omprövas i samband med behandling av delårsbokslut och bokslutsprognoser. Ett exempel på hur en sådan utredning kan se ut visas i tabellen nedan:

Balanskravsutredning enligt propositionen	
Årets resultat	+/-
avgår samtliga realisationsvinster	-
tillägg för realisationsvinster enligt undantag	+
tillägg för realisationsförlust enligt undantag	+
tillägg för orealiserade förluster i värdepapper	+
avgår återföring av realiserade förluster i värdepapper	-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	+/-
avgår medel till resultatutjämningsreserv	-
tillägg medel från resultatutjämningsreserv	+
<i>öronmärkta pengar, ex till pensionsreserv</i>	-
<i>synnerliga skäl (t.ex. ändrad RIPS-ränta)</i>	+
Årets balanskravsresultat	+/-
Balanskravsresultat från tidigare år	+/-
Summa balanskravsresultat	+/-
Balanskravsresultat att reglera	+/-

RUR ska redovisas som en delpost under det egna kapitalet i balansräkningen och förändringar av den ska därför inte redovisas över resultaträkningen.

Vid införandet av de nya reglerna införs en möjlighet att även reservera överskott upparbetade fr.o.m. räkenskapsåret 2010. För reserverade medel upparbetade 2010 – 2012 ska en ingående balans beräknas och beslutas av fullmäktige under räkenskapsåret 2013. Därefter är det inte möjligt att retroaktivt reservera medel. Vid beräkning av reserven för 2010 – 2012 är det samma regelverk som gäller som för år 2013 och framåt. Det innebär att varje år ska betraktas var för sig. Det är möjligt att använda dessa medel under år 2013, under förutsättning att man fattat beslut om att tillämpa RUR, att det finns en ingående reserv år 2013 och att regelverket i övrigt är uppfyllt.

Riktlinjer för hantering av resultatutjämningsreserven (RUR)

Reservering till RUR

Reservering till RUR får i Eda kommun göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger:

- 1 % av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnning, eller
- 2 % av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämnning, om kommunen har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Storlek på RUR

Resultatutjämningsreserven får vid utgången av varje redovisningsår vara högst 10 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Disponering av RUR

Beslut om att använda medel från RUR ska fattas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget, men kan vid behov revideras i samband med bokslut, delårsbokslut och bokslutsprognoser. Vid disposition bör en bedömning göras av när konjunkturen hämtar sig.

En disponering av reserven får budgeteras i det fall pronosen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket under budgetarbetet understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren.

Medlen från RUR ska täcka negativt resultat, dvs så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll, eller så långt reserven räcker. Detta ska gälla såväl i budgeten som i årsredovisningen.